

A thousand years of good prayers

(2007 - Mil años de oración), de Wayne Wang

Sinopsi

El Sr. Shi és un vidu jubilat de Pequín. Quan Yilan, la seva única filla, que viu als Estats Units, es divorcia, decideix visitar-la a la petita ciutat on treballa com a bibliotecària. La seva intenció és quedar-se amb ella fins que es recuperi del trauma. Ell és un "enginyer aeroespacial", com li agrada dir a la gent que coneix a Amèrica per gaudir de l'atenció que li presten.

Fitxa tècnica

Direcció ······ Wayne Wang
Guió ······ Yiyun Li
Productors executius ··· Yasushi Kotani,
Taizo Son
Productors ······ Yukie Kito,
Richard Cowan, Wayne Wang
Director artístic ····· Vincent de Felice
Fotografia ····· Patrick Lindenmaier
Muntatge ······ Deirdre Slevin
Música ······ Lesley Barber
Versió original ······ Anglès, Mandarí
Nacionalitat ······ EUA
Any de producció ······ 2007
Durada ······ 83 min

Fitxa artística

Henry O ······ Mr Shi
Faye Yu ······ Yilan
Vida Ghahremani ······ Madam
Pasha Lychnikoff ······ Boris

Wang i l'atzar

Wayne Wang es va donar a conèixer a casa nostra amb dos experiments cinematogràfics relacionats amb el plaent vici de fumar: *Smoke* i *Blue in the face*. En aquella doble reflexió sobre els instants fugaços i les trobades atzaroses, comptava amb un repartiment excepcional: Harvey Keitel, William Hurt, Forest Whitaker, Lily Tomlin, Stockard Channing i la sorprenent participació de Lou Reed, Jim Jarmusch o Madonna. Aquests dos films els va realitzar l'any 1995 formant equip amb el novel·lista Paul Auster. L'atzar que tant significatiu resulta en l'obra de l'escriptor nord-americà va fer que precisament fos un jurat presidit per Auster el que concedís anys després la Conxa d'Or del Festival de Donostia a *Mil años de oración*. En aquella edició, la del 2007, el film de Wang també es va endur el reconeixement al seu protagonista Henry O amb la Conxa de Plata al Millor actor.

El petit cinema independent

Com *Smoke* i *Blue in the face*, *Mil años de oración* participa d'arrels literàries. Es basa en un relat curt de la jove escriptora sinoamericana Yiyun Li (1972), la qual signa un guió on la visió femenina i la masculina queden representades per un pare i una filla marcats per la comunicació. Es tracta d'un film petit, independent, molt allunyat de les grans produccions de Hollywood, on Wayne Wang ha treballat durant dècades. Amb *Mil años de oración* el realitzador recupera la seva llibertat i s'allunya de les produccions d'estudi dirigides a un públic massiu. Enrere queden els drames *El club de la buena estrella* (*The Joy Luck Club*, 1993) i *A qualquier otro lugar* (*Anywhere But Here*, 1999), amb Susan Sarandon i Natalie Portman, o la comèdia romàntica *Sucedió en Manhattan* (*Maid in Manhattan*, 2002) amb Jennifer Lopez i Ralph Fiennes.

Així, amb *A thousand years of good prayers*, Wayne Wang torna als seus orígens: el moviment del cinema independent nord-americà. I és que el cineasta es va iniciar rodant amb un pressupost moderat el thriller social *Chan is missing* (1982), fruit de la seva experiència com a treballador social a Chinatown. El retorn el confirma amb un altre film petit de caire social: la història d'una jove xinesa embarassada als Estats Units, *La princesa de Nebraska* (*The Princess of Nebraska*, 2007), igualment basat en un relat de Yiyun Li, que li permet parlar de la Xina actual, la que ja no té cap record de la revolució cultural.

Minimalisme i subtileza

Mil años de oración és un film intimista, subtil, fins i tot zen. Amb pocs moviments de càmera, comptats escenaris i una acció més que limitada, el film es dedica a explorar les profunditats d'una conflictiva relació pare-filla. Ho fa a través de l'observació dels detalls i d'uns diàlegs escassos i plens de simbologia i de marques culturals, molt ben reflectides, per exemple, a la cuina. "Saps que els grills dormen sota terra durant disset anys abans de sortir a cantar?", informa Mr Shi a la seva filla mentre sopen plegats sense res a dir-se o potser amb el pes d'un passat que els convé callar. La subtil ironia no abandona gairebé en cap moment la narració d'aquesta pel·lícula, un detall molt estimable que ajuda a digerir una relació tan mancada de comunicació i de mostres d'afecte.

¿Què és la felicitat?

Mr Shi sap que la seva filla no és feliç. Ho sap perquè l'observa, a ella i a la seva casa, que té molt poc de llar. Ell ho té clar: "Ets la meva filla i vull que siguis feliç". Però en l'interès del pare, Yilan només hi sap veure una intronissió masclista i un agre record de la

Xina comunista que va deixar enrere per abraçar la llibertat nord-americana. Mr Shi insisteix a ajudar la seva filla divorciada, encara que sigui per força. Una voluntat com aquesta només la pot entendre algú de la seva generació; algú que també sigui pare. Algú com la vídua iraniana que troba al parc. Les seves converses multilingües, plenes d'un enteniment que supera les barreres lingüístiques, mostren una connexió generacional i vivencial que sovint és més fàcil de trobar amb desconeguts que dins la pròpia família. Wang sap aprofitar aquestes breus trobades per ampliar el camp emocional del film i donar-li la profunda emotivitat que acaba assolint a còpia de senzillesa, contenció i ironia.

En la línia del film la interpretació del seu protagonista. Henry O. es troba en la tradició dels actors minimalistes que com Bill Murray, són capaços d'emocionar i fer riure amb un control excepcional de la seva musculatura actoral: el rostre i el cos, la mirada i el silenci. Aquesta actuació es troba en absoluta harmonia amb la fotografia i el muntatge del film: pausat, concís i més proper a la pausa que no al *flash forward*.

La no-acció

D'aquesta manera, *Mil años de oración* s'inscriu en el tipus de films on la no-acció demana a l'espectador una acció (la del pensament) mentre encara és a la sala. I, formant part dels films que exigeixen una participació de l'espectador, també deixa, com la gran majoria d'aquest corrent cinematogràfic, una forta empremta quan desapareix la imatge. S'ha produït una interiorització del tema, com si cada persona, en veure el film, es veiés confrontada a la seva pròpia família, a la seva idea de llibertat, a les seves arrels culturals i a la lluita que tot individu ha de mantenir, un dia o altre, amb els

que l'han fet néixer. Educació, cultura, llibertat, amor, individu i família són els eixos d'aquest film reflexiu que flueix amb delicada naturalitat cap a la sentència-tesi que acompanya el títol del film: "Fan falta 300 anys d'oració per creuar un riu amb algú en una barca. Fan falta 1.000 anys d'oració per compartir un coixí amb algú", és a dir, perquè dues persones s'entenguin.

Cresol de cultures

Nascut a Hong Kong l'any 1949, Wayne Wang sap de què parla quan es refereix a la generació criada a la Xina comunista. Però s'identifica perfectament amb el personatge de Yilan, una xinesa adaptada a la vida dels EUA, país on Wang arriba als 17 anys i on desenvolupa la seva carrera com a realitzador i guionista des del 1975.

El xoc de cultures i l'intercanvi enriquidor entre dues maneres de viure la vida tan diferents ja va ser la base d'una interessant pel·lícula del realitzador: *La caja china* (*Chinese Box*, 1997). En aquella ocasió reunia Jeremy Irons i Gong Li en una història d'amor bella i trista que es desenvolupa al Hong Kong de finals de 1996, colònia britànica a punt de deixar de ser-ho; un punt de trobada entre Orient i Occident on conviuen estranyament comunisme i capitalisme. De fet, la relació entre les cultures xinesa i nord-americana venia de lluny per a Wayne Wang, el qual va ser batejat amb el cognom de l'actor favorit del seu pare: John Wayne.

Marga Casado

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.